

OFERTA PUBLIKE FILLESTARE (IPO)

I. HYRJE

Me ofertë publike fillestare (IPO) nënkuptohet shitja, për herë të parë, e aksioneve të një shoqërie aksionere (anonime), sh.a., publikut. IPO nuk duhet të ngatërrohet me "Ofertat fillestare" që nënkupton shitjen në vijim të aksioneve publikut. Një sh.a. mund të bëjë vetëm një IPO dhe shumë "oferta fillestare" gjatë aktivitetit të saj ekonomik.

II. HAPAT PROCEDURIALË PËR REALIZIMIN E NJË IPO-JE.

Hapi i parë: *Kontaktimi me një bankë investimesh, ose një ndërmjetës të specializuar, që vepron si këshillues e nënshkruar.*

Sh.a.-ja, e cila dëshiron të rrisë kapitalin nëpërmjet IPO-s, mund dhe të mos kërkojë shërbimin e bankës së investimeve apo të ndërmjetësve të tjerë të specializuar për këtë qëllim, por ta realizojë atë vetë. Faktikisht, nuk ka asnjë ligj apo rregull që të detyrojë sh.a.-të të lidhen me një bankë investimesh për të kryer IPO-n.

Në rastin e kryerjes së IPO-s nëpërmjet bankës së investimeve të dyja palët duhet të bien dakord për shumën e kapitalit të sh.a.-së, që do të ofrohet, llojin e letrave me vlerë që do të emetohen, çmimin e letrës me vlerë (për copë), ndonjë tipar specifik ose të veçantë të saj si dhe koston e firmës për emetimin e letrës me vlerë. Vetëm në këtë rast banka e investimeve mund të veprojë si ndërmjetës midis sh.a.-së dhe publikut.

Ekzistojnë dy lloj marrëveshjesh midis bankës së investimeve dhe sh.a.-së:

1. **Marrëveshja Garantuese (Firm Commitment).** Me anë të kësaj marrëveshjeje, banka(t) e investimeve bie(n) dakord të blejë të gjitha letrat me vlerë të emetuara nga sh.a.-ja dhe pastaj t'ja rishesë ato publikut. Nëpërmjet saj, banka e investimeve detyrohet t'i sigurojë sh.a.-së shumën e kërkuar të parave. Në këtë rast, risku i emetimit (d.m.th. i mosshitjes totale të letrave me vlerë të emetuara) bie totalisht mbi bankën e investimeve.
2. **Marrëveshja e "Përpjekjeve më të mira" (Best Efforts Agreement).** Me anë të

kësaj marrëveshjeje banka(t) e investimeve bie(n) dakord të shesë letrat me vlerë të sh.a.-së, por nuk merr mbi vete asnjë risk (apo nuk jep asnjë garanci) për shumën e parave që do të fitohet nga emetimi i tyre (në këtë rast risku i mosshitjes së letrave me vlerë të emetuara mbahet nga vetë sh.a.-ja).

Marrëveshja Garantuese.

Përgjithësisht IPO-t kryhen (realizohen) nga më shumë se një bankë investimesh dhe kjo kryesisht për efekt të shpërndarjes së riskut të emetimit. Në këtë rast, formohet një **sindikata**. Sindikata është një grup investitorësh (banka ose jobanka) të cilët dëshirojnë të marrin pjesë në shitjen e letrave me vlerë. Zakonisht zgjidhet një drejtues sindikate, i cili harton një **letër mirëkuptimi**. Kjo letër shërben për të formalizuar marrëdhëniet brenda sindikatës (anëtarëve të saj) si dhe midis sindikatës dhe sh.a.-së (megjithëse faktikisht nuk ka karakter detyrues). Menjëherë pasi Komisioni i Letrave me Vlerë (KLV) aprovon prospektin e sh.a.-së, të gjitha palët, që kanë nënshkruar këtë letër, hyjnë në një marrëveshje, e cila i detyron ata ta zbatojnë atë. Ekzistojnë tre lloj marrëveshjesh për këtë qëllim: marrëveshja midis nënshkruarëve, marrëveshja e nënshkrimit dhe marrëveshja e tregtarëve.

1. **Marrëveshja midis nënshkruarëve,** përcakton marrëdhëniet midis nënshkruarëve, drejtuesin e sindikatës si dhe të gjitha rastet kur drejtuesi i sindikatës vepron për llogari të anëtarëve të tjerë të saj.
 2. **Marrëveshja e nënshkrimit,** përcakton marrëdhëniet midis sh.a.-së (sh.a.-ve) dhe nënshkruarëve (ose nënshkruarëve nëse nuk kemi sindikatë). Kjo marrëveshje ekzekutohet nga drejtuesi i sindikatës duke u mbështetur në autoritetin që ai e gëzon nga marrëveshja midis nënshkruarëve.
 3. **Marrëveshja e tregtarëve,** përcakton se tregtarët e letrave me vlerë kanë të drejtën e blerjes së një pjese të letrave me vlerë, që po emetohen, si dhe të drejtën e blerjes së tyre me një **zbritje** nga çmimi fillestar i përcaktuar i ofertës publike. Sasia e letrave me vlerë dhe zbritja përcaktohet në mënyrë të qartë në këtë marrëveshje.
- Marrëveshja e "Përpjekjeve më të mira".**
Në këtë rast, formohet "**Grupi Shitës**", që kujdeset vetëm për procesin e shitjes së letrave

me vlerë që emeton sh.a-ja. Çdo anëtar i këtij grupi, sipas marrëveshjes së grupit me sh.a.-në, merr pjesën përkatëse të letrave me vlerë që do të shesë dhe bën përpjekjet maksimale për t'i shitur ato plotësisht. Në këtë rast, sh.a.-ja do të përfitojë dhe është e kënaqur me atë shumë parash që realizohet nga shitja, qoftë dhe pjesore, e letrave me vlerë. Megjithatë, ekziston dhe një lloj marrëveshjeje e veçantë midis sh.a.-së dhe grupit shitës (nënshkruesve), që quhet marrëveshja "Të Gjitha ose Asnjë", sipas të cilës nënshkruesit bien dakord të bëjnë përpjekjet më të mira të mundshme për të shitur të gjitha letrat me vlerë, që emetohen brenda një date të caktuar. Të gjitha të ardhurat shkojnë në një llogari të veçantë (jo direkt në favor të sh.a.-së). Nëse letrat me vlerë nuk shiten të gjitha brenda kësaj date, paratë u kthehen blerësve dhe oferta anulohet.

Hapi i dytë: *Përmbushja e të gjitha detyrimeve ligjore për një ekspozim të plotë të aktivitetit ekonomik të sh.a.-së.*

Sh.a.-ja është e detyruar me ligj të hartojë një prospekt. Banka e investimeve apo sh.a-ja duhet ta plotësojë atë në përputhje me rregullat e vendosura nga Komisioni i Letrave me Vlerë dhe në bashkëpunim me të. Dita që sh.a.-ja dorëzon prospektin te Komisioni i Letrave me Vlerë njihet si "**data e dokumentimit**".

Prospekti përmban në mënyrë të plotë informacionin që investitorët dhe këshilltarët profesionalë të tyre do të kërkonin dhe do të shpresonin të gjenin në të, në mënyrë që të bënin një vlerësim korrekt mbi: mjetet, detyrimet, gjendjen financiare, fitimet/humbjet si dhe planet e ardhshme të sh.a.së; të drejtat që kanë të bëjnë me këto letra me vlerë, informacion apo të dhëna shtesë, si dhe disa kërkesa dhe norma të tjera, ashtu siç mund të përcaktohen nga Komisioni i Letrave me Vlerë. Një vend të rëndësishëm në të zë dhe deklarata e ekspertit kontabël të pavarur mbi cilësinë e raportimeve (pasqyrave) kontabël të sh.a.-së.

Pasi prospekti dorëzohet pranë Komisionit të Letrave me Vlerë, këtij të fundit i lejohet një periudhë kohe, që quhet "**periudha e ftohjes (cooling off)**" gjatë së cilës Komisioni i Letrave me Vlerë shqyrton nëse ekspozimi i informacionit të dhënë nga sh.a-ja është në përputhje me kërkesat e vendosura prej tij, ndërsa sh.a.-ja përpikëqet të zgjojë interes mbi emetimin me shpërndarjen e një **prospekti paraprak**. Prospekti paraprak ka për qëllim të

njohë publikun me sh.a.-në si dhe të masë shkallën e interesit të publikut mbi emetimin e letrave me vlerë në fjalë.

Prospekti paraprak përmban pothuajse gjithë informacionin e prospektit. Çmimi i ofertës publike dhe data efektive e emetimit nuk evidentohet në prospektin paraprak. Këta dy tregues nuk duhet të njihen gjatë "**periudhës së ftohjes**". Zakonisht çmimi i ofertës publike bëhet i njohur në **datën efektive**. Data efektive është data kur oferta publike i drejtohet zyrtarisht publikut.

Gjatë "**periudhës së ftohjes**" nuk duhet t'u jepet apo sigurohet klientëve asnjë informacion tjetër, përveç informacionit të përfshirë në "prospektin paraprak". Nuk lejohet asnjë sugjerim, evidencë, raport, rekomandim apo literaturë rreth sh.a.-së.

Përpara datës efektive sh.a.-ja realizon, me palët e angazhuara në proces, një takim, që quhet "takimi i dorës së fundit" (Due Diligence meeting), në të cilin fiksohen dhe sheshohen të gjitha problemet e minutës së fundit, që dalin gjatë periudhës midis datës së dokumentimit dhe datës efektive. Ky takim zakonisht përkon me ditën e miratimit të prospektit nga Komisioni i Letrave me Vlerë. Prospekti tashmë bëhet i vlefshëm për publikun (i shpërndahet zyrtarisht publikut) dhe përmban gjithë informacionin e prospektit paraprak, së bashku me çmimin e ofertës publike dhe datën efektive të shitjes së saj.

Përcaktimi i çmimit të ofertës publike.

Për të përcaktuar çmimin e IPO-s, nga ndërmjetësi i specializuar është e nevojshme një analizë e kujdesshme dhe profesionale e treguesve të mëposhtëm të sh.a.-së:

1. Treguesit financiarë.

Në këtë seksion, analiza fokusohet në shqyrtimin e pasqyrave dhe dokumenteve kontabël të sh.a.-së, që janë audituar paraprakisht nga eksperti kontabël i pavarur. Më konkretisht, fokusi vendoset mbi çështjet e mëposhtme:

- metoda kontabël e përdorur dhe efekti i tyre në raportim;
- mjetet;
- kostoja e kapitalit;
- shpenzimet e përgjithshme dhe administrative, në përqindje ndaj shitjeve;
- borxhet afatgjata;
- marzhi i fitimit;

- kapitali i vet (kapitali i ofruar nga aksionerët e zakonshëm).

2. Treguesit e përgjithshëm.

Në këtë seksion analiza fokusohet në çështjet e mëposhtme:

- fusha dhe vitet e aktivitetit ekonomik;
- kostoja e produktit;
- eksperiencia dhe kualifikimi i drejtuesve;
- perspektivat e rritjes në aspektin gjeografik e teknologjik;
- pjesa e tregut e sh.a.-së;
- furnizuesit e lëndës së parë.

3. Treguesit juridikë.

Në këtë seksion analiza fokusohet në çështjet e mëposhtme:

- konsideratat ambjentale;
- detyrimet ligjore dhe paditë gjyqësore;
- legjislacioni kombëtar, shtetëror apo lokal (anët favorizuese dhe diskriminuese për sh.a.-në);
- markat tregtare, patentat, ose pasuri të tjera të këtij lloji.

Pasi analizohen treguesit e mësipërm, përcaktohet shuma e nevojshme e parave si dhe çmimi për copë (për letrat me vlerë) dhe llogaritet automatikisht sasia e aksioneve, që do t'i ofrohet publikut. Këtu duhet të mbahet parasysh optimumi midis çmimit dhe sasisë së letrave me vlerë, që do të emetohen, për të siguruar likuiditetin dhe emetim të kënaqshëm të letrave me vlerë të sh.a.-së.

Normalisht, një muaj para datës efektive, nga sh.a.-ja dhe grupi i punës zhvillohet promovimi i sh.a.-së. Kjo fazë njihet si "roadshow". Kjo është një nga fazat më të vështira dhe më të rëndësishme nga e cila varet ecuria e sh.a.-së në treg. Kjo fazë konsiston në kryerjen e disa takimeve me:

- drejtuesit e lartë të nënshkruesve. Këto janë takime personale dhe për zyrat, që nuk vizitohen personalisht përgatitet zakonisht një kasetë video për këtë qëllim;
- drejtuesit e sindikatës;
- investitorët institucionalë (në grup dhe një nga një); dhe
- analistët.

Kjo fazë ka një rol të rëndësishëm në përcaktimin e çmimit të ofertës publike dhe

sasisë së aksioneve, që do të emetohen. Kyçi i suksesit të kësaj faze njihet si çelësi i 4 J-ve.

Ji i besueshëm;
Ji konservativ në vlerësime;
Ji i përgatitur mirë;
Ji mbresëlënës në momentin e parë.

Hapi i tretë: **Shitja dhe mbyllja e IPO-s.**

Procesi i shitjes së IPO-s mund të bëhet nëpërmjet:

1. **Shitje nëpërmjet Bursës²**

2. **Metoda e kërkesave.**

Kjo metodë mund të realizohet në dy mënyra:

- me çmim konstant;
- me çmim të ndryshueshëm.

Pas aprovimit të **prospektit** sh.a.-ja është e detyruar me ligj t'i drejtohet bursës me një kërkesë me shkrim për të listuar aksionet e saj në të (forma e kërkesës është e gatshme). Kësaj kërkesë normalisht i bashkëngjitet prospekti dhe të gjitha dokumentet e tjera të nevojshme, që kërkohen nga bursa. Pas shqyrtimit të kërkesës dhe dokumentacionit të nevojshëm për këtë qëllim, bursa liston aksionet e kësaj sh.a.-je nëse ajo është e përshtatshme (pra përmbush gjithë kriteret) për listim. Tregtimi i aksioneve më pas i nënshtrohet të gjitha rregullave e procedurave të vendosura nga rregulloret e bursës.

IPO me metodën e dytë realizohet në sportelet e bankave, ku çdo individ mund të paraqitet për të blerë aksionet e sh.a.-së.

Një IPO quhet e mbyllur kur të gjitha transaksionet të kenë përfunduar, si dhe të kenë përfunduar të gjitha procedurat, që kanë të bëjnë me transferimin e aksioneve, të parave dhe të komisioneve të paguara për kryerjen e saj.

Mbyllja është e ndryshme në varësi të metodës së zgjedhur për kryerjen e IPO-s.

² Për sqarime të mëtejshme shihni seksionin V. Konkluzione mbi IPO.

Mbyllja³

Mbyllja sipas marrëveshjes garantuese (rasti i parë i IPO-s).

Mbyllja, në këtë rast, bëhet zakonisht një ose dy javë pas datës efektive. Kjo periudhë është e nevojshme për llogaritjen e saktë të parave dhe për përgatitjen e plotë të dokumentacionit. Dokumentacioni, që duhet të paraqitet në mbyllje përbëhet nga:

- Dokumenti i siguruar nga sh.a.-ja ose agjenti i tij, që përmban emrat e aksionerëve dhe prerjet e aksioneve.
- Vërtetimi i noteruar i aktit të themelimit të sh.a.-së.
- Vërtetimi, nga titullarët e sh.a.-së, që ajo ka zbatuar të gjitha kërkesat dhe detyrimet ligjore, dhe është dakord me të gjitha hapat dhe procedurat e ndjekura deri në fazën e mbylljes së IPO-s dhe se nuk ka publikuar asnjë informacion, apo ka dhënë nëpërmjet kanaleve të tjera, materiale që mund të ndikojnë në çmimin e ofertës publike.
- Dokumenti, nga përfaqësuesi ligjor i nënshkruesit, që jep opinionin përfundimtar të nënshkruesit lidhur me IPO-n.
- Dokumenti nga përfaqësuesi ligjor i sh.a.-së, që jep opinionin përfundimtar të saj në lidhje me IPO-n.

Mbyllja sipas marrëveshjes së "Përpjekjeve më të mira" (rasti i dytë i IPO-s).

Kjo metodë ndiqet zakonisht për emetime të vogla. Në përgjithësi, kjo lloj oferte ka një periudhë shitjeje 60-120 ditë mbas datës efektive. Periudha e mbylljes në rastin e marrëveshjes së "Përpjekjeve më të mira" evidentohehet në kapakun e prospektit si dhe në paragrafe të veçanta të tij.

Në fazën e mbylljes së ofertës, nënshkruesit dhe çdo anëtar i sindikatës që realizon shitjen, kanë të drejtë të marrin të gjitha paratë, që ishin të depozituara në llogarinë e veçantë (jo direkt në favor të sh.a.-së). Në mbyllje përfaqësuesi ligjor i sindikatës dorëzon një memorandum mbylljeje. Ky memorandum deklaron mbylljen e procesit dhe nënvizon

³ "Mbyllja" është një takim në të cilin marrin pjesë të gjitha palët e angazhuara në kryerjen e ofertës dhe zakonisht mbahet 3 ose 4 ditë pune pasi janë shitur letrat me vlerë. Kjo periudhë i jep mundësi nënshkruesve të mbledhin fondet nga klientët e tyre. Qëllim i takimit është të shkëmbehen dokumentet, certifikatat, çeqet dhe faturat e ndryshme. Gjatë këtij shkëmbimi, nënshkruesi i jep sh.a.-së një çek për të gjitha fondet e realizuara nga shitja e ofertës, pasi zbriten shpenzimet (komisionet) për shërbimin e nënshkrimit.

palët, që do të pajisen me dokumentet origjinale dhe ato që do të pajisen me kopje të tyre. Të gjitha palët duhet të firmosin memorandumun.

Gjithashtu, memorandumit i bashkëngjitet dhe vërtetimi, që të gjithë përfaqësuesit që e nënshkruajnë kanë marrë nga subjektet e tyre, se aktualisht janë të punësuar pranë tyre dhe ushtrojnë funksionet përkatëse. Eksperti kontabël i pavarur i sh.a.-së lëshon një dokument ku theksohet që çdo gjë është konform rregullave. Dokumentet, që do të paraqiten në fund janë:

- Dokumenti i siguruar nga sh.a.-ja ose agjenti i saj, që përmban emrat e aksionerëve dhe prerjet e aksioneve që ata zotërojnë.
- Vërtetimi i noteruar i aktit të themelimit të sh.a.-së.
- Vërtetimi nga titullarët e sh.a.-së ku të vërtetohet se ajo ka zbatuar të gjitha kërkesat dhe detyrimet ligjore, se është dakord me të gjitha hapat dhe procedurat e ndjekura deri në fazën e mbylljes së IPO-s dhe se nuk ka publikuar asnjë informacion apo ka dhënë nëpërmjet kanaleve të tjera materiale, që mund të ndikojnë në çmimin e ofertës publike.
- Dokumenti, nga përfaqësuesi ligjor i nënshkruesit, që jep opinionin përfundimtar të nënshkruesit lidhur me IPO-n.
- Dokumenti, nga përfaqësuesi ligjor i sh.a.-së, që jep opinionin përfundimtar të saj në lidhje me IPO-n.

Procesi i mbylljes ndiqet nga këta persona përgjegjës:

- ➔ Nga sh.a.-ja: drejtori ekzekutiv, shefi i financës, shefi i kontabilitetit dhe shefi i departamentit juridik.
- ➔ Nga nënshkruesi: drejtori ekzekutiv.
- ➔ Një përfaqësues i sindikatës së bankave të investimeve (nënshkruesve) dhe përfaqësuesi ligjor i saj.
- ➔ Nga banka ku mbahet llogaria e veçantë: drejtori ekzekutiv, shefi i financës, shefi i kontabilitetit dhe shefi i departamentit juridik.

Kjo bankë mbikëqyr blerjen, transferimin e aksioneve, si dhe dokumentimin e të gjitha lëvizjeve, certifikatat e aksioneve sipas pronarëve dhe shumat përkatëse të

depozituara prej tyre në llogarinë e veçantë.

IV. AVANTAZHET E IPO-S

Emetimi i letrave me vlerë (aksioneve) nëpërmet IPO-s paraqet disa avantazhe, ku ndër më kryesoret janë:

👉 **Përdorim "i pakufizuar" i fondeve.**

Të ardhurat e përfituara nga IPO mund të përdoren për qëllime "të gjera" dhe të ndryshme si: për kërkim e zhvillim, blerje pronash, uzinash, pajisjesh, lëndësh të para, zvoglimin e borxhit ekzistues, rritjen e kapitalit qarkullues, etj., mjafton që ato të jenë konform paragrafit "përdorimi i të ardhurave" të përcaktuar në prospekt.

👉 **Mjet kompensimi.**

Vetë fakti i kryerjes së një oferte publike për sh.a.-në përbën një strategji të shkëlqyer kompensimi për të tërhequr dhe mbajtur drejtues e punonjës të aftë.

👉 **Përmirësim të gjendjes financiare.**

Shitja e ofertës publike rrit vlerën neto të sh.a.-së dhe përmirëson aftësinë e sh.a.-së për të marrë borxh. Në qoftë se, sh.a.-ja ecën mirë në treg ajo mund të sigurojë fonde të tjera shtesë me kushte më të favorshme duke siguruar kështu mundësinë e rritjes së alternativave të investimit me kosto të reduktuar.

👉 **Blerje të paketave kontrolluese.**

Fondet e siguruar nëpërmjet IPO-ve (por dhe ofertave të tjera) mund të përdoren nga sh.a.-ja për të blerë aksione të sh.a.-ve të tjera, që tregtohen publikisht në bursa duke bërë të mundur që sh.a.-ja të blejë

paketat e sipërpërmendura pa patur nevojë të marrë borxh apo të shesë mjetet e saj.

👉 **Prestigj.**

Duke u bërë publike, më shumë informacion bëhet i vlefshëm për sh.a.-në dhe nëpërmjet publicitetit si dhe ekspozimit në shtyp të sh.a.-së dhe produkteve të saj, marketingu dhe mundësitë e saj të biznesit janë të shumëfishuara. Një sh.a.- publike bëhet më e dukshme dhe imazhi i saj mbetet në mendje të komunitetit të biznesit. Shumë klientë preferojnë të bëjnë biznes me një sh.a. treguesit financiarë të së cilës janë bërë të njohur publikisht.

👉 **Llogaritje dhe nxjerrje të vlerës reale të tregut të sh.a.-së dhe sigurim likuiditeti.**

Kur sh.a.-ja bëhet publike automatikisht krijohet tregu i aksioneve të saj duke i dhënë kështu mundësinë aksionerëve të saj, në çdo moment, të llogarisin vetë vlerën e tregut për aksionet, që ata zotërojnë si dhe të sigurojnë në çdo moment (sipas nevojave) likuiditetin e investimit të tyre (shitje të aksioneve).

V. KONKLUZIONE MBI IPO-T

Nga këndvështrimi i bursës, nuk ka ndonjë dallim thelbësor në kryerjen e një oferte publike (qoftë kjo dhe IPO) të një sh.a.-je private apo privatizimi nëpërmjet bursës i ndërmarrjeve shtetërore, qofshin këto edhe strategjike. Kjo, pasi procedura deri në listimin dhe tregtimin e aksioneve të tyre në bursë është e njëjtë.

Më poshtë po paraqesim një skedulë përgjegjësish, në të cilin paraqiten subjektet e angazhuara në kryerjen e një IPO-je dhe detyrat (përgjegjësitë) e subjekteve përkatëse në këtë drejtim.

Skeduli i përgjegjësive

Fazat	DETYRA	Subjekti përgjegjës
Filltare	Kontaktimi me firmën konsulente që merr përsipër përgatitjen e sh.a.-së për IPO. Kontaktimi me ekspertin kontabël (EK). Kontaktimi me ekspertin ligjor (EL). Marrëveshja midis palëve apo subjekteve të mësipërme për detyrat dhe përgjegjësitë përkatëse.	MEP&P

Përgatitore	<p>Përgatitja sh.a.-së për privatizim me ofertë publike:</p> <ul style="list-style-type: none"> - themelimi i sh.a.-së si SH.A. me ofertë publike; - vlerësimi i treguesve të përgjithshëm të sh.a.-së; - vlerësimi i treguesve ligjorë të sh.a.-së; - vlerësimi i treguesve financiarë të sh.a.-së; - përpilimi i prospektit (dhe i atij paraprak); - bashkëpunimi me KLV-në. Dokumentimi i prospektit të KLV-ja. 	MEP&P EK, EL
Vlerësimi	<p>Vlerësimi i ofertës publike. Përcaktimi i çmimit të ofertës publike.</p> <p>1.Përcaktimi i madhësisë së kapitalit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza e të gjithë treguesve; - takimi i dorës së fundit; - <i>roadshow</i>; - matja e shkallës së interesit. <p>2.Përcaktimi i sasisë së aksioneve, që do të emetohen.</p> <p>3.Përcaktimi i metodës së shitjes.</p>	MEP&P/EK/EL (KONSULENTI)
	Miratimi i PROSPEKTIT (Periudha e ftohjes).	KLV
Shitja dhe mbyllja	<p>Pranimi dhe administrimi i kërkesave. Rikthimi i parave pjesërisht ose tërësisht kërkuesve të pasuksesshëm. Përcaktimi i çmimit. Shpërndarja e letrave me vlerë. Dokumentacioni i nevojshëm.⁴</p>	Banka e Shqipërisë (Bursa e Tiranës) Bankat/ Brokerat QRA MEP&P/EK/EL

ME&P – Ministria e Ekonomisë Publike dhe Privatizimit

EK – Eksperti kontabël i pavarur

EL – Eksperti ligjor

KLV – Komisioni i Letrave me Vlerë

QRA – Qendra e Regjistrimit të Aksioneve

Detyrat dhe përgjegjësitë për Bursën e Tiranës (në rast të shitjes nëpërmjet bursës).

Në gjithë këtë proces, Bursa e Tiranës ka detyrat dhe përgjegjësitë e mëposhtme:

- ➡ *aprovimi për listim;*
- ➡ *përcaktimi i çmimit dhe shpërndarja e letrave me vlerë (faza e fundit).*

Konsiderata të fundit.

Privatizimi nëpërmjet bursës, përveç avantazheve teorike të përmendura më sipër, do të shërbente për:

1. përcaktimin e një çmimi transparent për aksionet e këtyre sh.a.-ve;

2. eliminimin e elementeve të mundshme korruptive në procesin e privatizimit;
3. tërheqjen dhe konkretizimin e menjëhershëm të investimeve të huaja në Shqipëri;
4. kursimin e kohës dhe zvoglimin e procedurave burokratike për listimin e tyre në Bursën e Tiranës;
5. rritjen dhe përmbushjen me lehtësi të kërkesave të tyre për kapital (në përmasa disi të mëdha e të papërbalueshme nga një bankë e vetme në Shqipëri) nëpërmjet bursës;
6. zhvillimin e mëtejshëm institucional të Bursës së Tiranës dhe më kryesorja,

⁴ Me përfundimin e kësaj faze fillon dhe tregtimi zyrtarisht në tregun sekondar të aksioneve të sh.a.-së.

formalizimin dhe fillimin e funksionimit real të tregut të kapitaleve në vendin tonë.

Elvin Meka

Brizejda Kreshpa

Departamenti i Bursës së Tiranës